

> RETOURADRES Postbus 1992, 6201 BZ Maastricht

Aan de dames en heren,
leden van de gemeenteraad

BEZOEKADRES
Mosae Forum 10
6211 DW Maastricht

POSTADRES
Postbus 1992
6201 BZ Maastricht

ONDERWERP

Smart City

DATUM

19 december 2019

BIJLAGEN

1

BEHANDELD DOOR

SM (Sanne) Groen, de

Verzonden: 19-12-2019

TELEFOONNUMMER 043

354067

ONZE REFERENTIE

2019.37974

E-MAILADRES

Sanne.de.Groen@maastricht.nl

FAXNUMMER

043 - 350 4230

UW REFERENTIE

--

Geachte raadsleden,

Op 19 juni van dit jaar hebben wij in een informatieronde samen gesproken over Smart City. We hebben van gedachte gewisseld over de ervaringen met Smart City in Hasselt, over de landelijke ontwikkelingen in Nederland en over het onderzoek dat in opdracht van de gemeente is uitgevoerd door studenten van de Universiteit van Maastricht. Sindsdien hebben de ambtelijk medewerkers en ik niet stil gezeten, maar tot op heden heb ik u daar, anders dan via de begroting, niet uitgebreid over geïnformeerd, waarvoor excuses. Ook de PvdA heeft mij daar terecht op gewezen in recente art.47 vragen, die parallel aan deze brief zijn beantwoord.

Werkateliers

Voor de kennissessie van juni was het idee om een aantal werkateliers te organiseren met uw raad. Bij de kennissessie bleek de opkomst echter niet heel groot. Ook bleek het aanbrengen van nadere focus nog lastig. Bij de aanwezige fracties proefde ik overigens wel veel enthousiasme bij het thema.

Nulmeting

Vanuit de kennissessie rees de vraag of de werkateliers wel de juiste vorm zouden zijn om het proces voort te zetten. Daarom heb ik eind juni verzocht om meer diepgaand in kaart te brengen waar de gemeente Maastricht staat op het gebied van Smart City. Vanuit deze 0-meting van de huidige situatie (wat doen we al?), kan immers scherper de ambitie (waar willen we naartoe?) worden bepaald. In de begroting heb ik u dat ook gemeld. Bij de nulmeting zijn ook de interviews met externe partners meegenomen, alsook het onderzoek dat door de studenten is uitgevoerd en de aandachtspunten die u tijdens de avond in juni aan mij heeft meegegeven.

Uitkomsten nulmeting

Inmiddels is de nulmeting gereed. In de bijlage heb ik een samenvatting van deze nulmeting voor u bijgevoegd. Uit de nulmeting blijkt dat de gemeente Maastricht al veel doet op het gebied van Smart City. Tegelijkertijd zien we ook dat er nog weinig samenhang is tussen de diverse onderdelen. Daarnaast worden behaalde prestaties niet of nauwelijks gepresenteerd vanuit een label of overkoepelend 'verhaal' over Smart City. Maastricht is dus best al een slimme stad, maar vanuit de nulmeting rijst ook de vraag welk ambitieniveau past bij onze stad op het gebied van Smart City.

Ambitieniveau

In de begroting heb ik u gemeld dat ik nog dit jaar dacht te komen tot een visie. De nulmeting heeft echter meer tijd gekost dan verwacht. De nulmeting levert echter wel nuttige informatie op, aan de hand waarvan het ambitieniveau beter kan worden bepaald.

DATUM
19 december 2019

Op hoofdlijnen kunnen we de volgende ambitieniveaus voor de toekomst onderscheiden:

1. Gemeente Maastricht doet mee in de kopgroep (zeer innovatief en proactief)
2. Gemeente Maastricht blinkt uit op gezette tijden (reactief maar innovatief)
3. Gemeente Maastricht hergebruikt slimme oplossingen (behoudend maar proactief)
4. Gemeente Maastricht zet niet in op Smart City (behoudend en reactief)

Aanbrengen focus en bepalen ambitie

Graag wil ik met u van gedachte wisselen over deze ambitieniveaus, waarbij scenario 4 niet van toepassing lijkt, aangezien in de nulmeting juist is geconstateerd dat de gemeente al veel toepassingen heeft die onder de vlag van Smart City vallen.

Ambitieniveau 1 lijkt gelet op de geringe bedragen die uw raad eerder gevoteerd heeft eveneens niet aan de orde.

In het coalitieakkoord is al een eerste focus aangebracht en moet Smart City vooral ten dienste staan van het vergroten van de leefkwaliteit van bewoners en gastvrijheid naar bewoners.

In overleg met het presidium zal ik trachten om te komen tot een raadssessie waarin we de nulmeting kunnen bespreken, maar ook in het licht van de bezuinigingen en de gevoerde gesprekken met andere partijen, wellicht kunnen komen tot een aangescherpte focus.

Hoogachtend,

Vivianne Heijnen,
Wethouder Economie, (Eu)regionalisering, Wonen en Sociale Innovatie

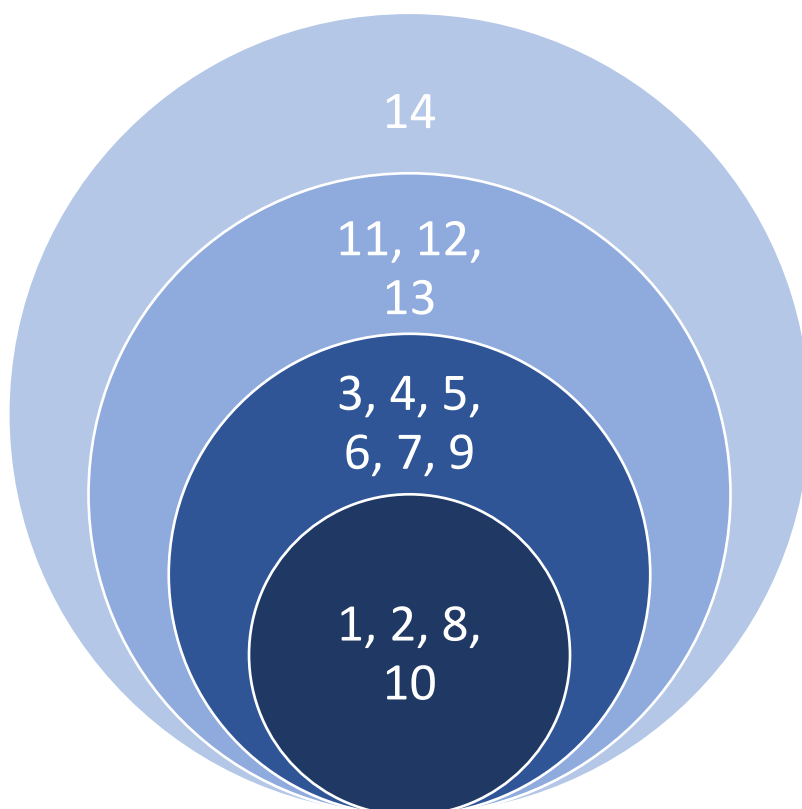

DATUM
19 december 2019

Bijlage 1 - Nulmeting

Stakeholdersanalyse

Bij het opstellen van de visie en ambitie omtrent Smart City wordt er grote waarde gehecht aan de inbreng van belanghebbenden. Een belangrijke eerste stap is dus het in kaart brengen van deze belanghebbenden middels een stakeholdersanalyse. Bij een stakeholderanalyse zijn er twee factoren die helpen de afweging te maken wie wel of wie niet te betrekken. Deze factoren zijn invloed en belang. Op basis van een uitgevoerde analyse zijn voor de ontwikkeling van de visie en het vaststellen van de ambitie op Smart City de volgende belanghebbende geïdentificeerd:

1. De Raad	10. Lokale ondernemers
2. Het College	11. Provincie Limburg
3. Leden Directieteam	12. Buurgemeenten
4. Managers organisatieonderdelen	13. VNG
5. Beleidsmedewerkers verschillende organisatieonderdelen	14. Commerciële partijen
6. Medewerkers in de fysieke ruimte	
7. I&A-medewerkers	
8. Burgers	
9. Kennisinstituten	
a. Universiteit Maastricht	
b. Zuyd Hogeschool	
c. MUMC+ ziekenhuis	
d. Brightlands	

DATUM
19 december 2019

Welke stappen zijn er ondernomen?

Op 19 maart 2019 is de Raad voor het eerst geïnformeerd over het thema Smart City. Tijdens deze informatieronde is een voorstel tot aanpak gepresenteerd. Kort samengevat: door middel van co-creatie samen komen tot een visie op Smart City. Dit voorstel is aangenomen met als voorwaarde dat er eerst een kennissessie zou komen om de Raad op vlieghoogte te brengen, want wat is nu eigenlijk een Smart City? Deze kennissessie heeft plaatsgevonden op 19 juni 2019. Een presentatie door de gemeente Hasselt, VNG en een terugkoppeling van het onderzoek dat door de studenten van de Universiteit Maastricht is uitgevoerd vormde het programma.

Na vaststelling van het coalitieakkoord en tussen de raadsavonden door hebben er interviews plaatsgevonden met een aantal partners in en van de stad. Doel was om inzichtelijk te krijgen wat er al gebeurt op het terrein van Smart City maar ook om te onderzoeken welke verwachtingen er leven over de rol die de gemeente op zich zou moeten nemen. Naast de interviews hebben ook studenten van de Universiteit Maastricht een bijdrage geleverd en onderzoek gedaan naar Smart City. Dit onderzoek is op 27 mei 2019 opgeleverd. Verder heeft er intern een inventarisatie plaatsgevonden om inzicht te krijgen in wat de gemeente Maastricht al doet op het gebied van Smart City.

Figuur 1: overzicht met wie gesproken is

Wat weten we nu?

Interviews met partners in en van de stad

Vanuit de geïnterviewde (zie bijlage 1) is er veel enthousiasme over het onderwerp Smart City. Een zeer klein aantal van de geïnterviewde beschikt echter over een visie of uitvoeringsplan op het gebied van Smart City. Wel komt in ieder gesprek naar voren dat een visie noodzakelijk is en dat deze het beste tot stand kan komen op basis van een breed gedragen aanpak. Denk hierbij aan samenwerking met hogescholen, universiteiten, bedrijfsleven en zorginstellingen. Een visie is noodzakelijk om richting te geven en keuzes te maken om de benodigde middelen toe te kennen maar ook commitment te creëren. Kies een scope die succesvol kan zijn en zorg dat deze scope (keuzes) goed aansluiten bij de identiteit van Maastricht. Een manier is om de visie op Smart City uit te lijnen met de al aanwezige visies. Smart City is een middel en geen doel op zich. Leer van andere succesvolle initiatieven en stel korte en lange termijn doelen op.

Onderzoek studenten Universiteit Maastricht

DATUM
19 december 2019

Het onderzoek leert ons dat in grote lijnen het concept van een Smart City betrekking heeft op vijf pijlers: economie, wonen, bestuur, mobiliteit en milieu. De pijlers sluiten elkaar echter niet uit. In de praktijk betekent dit dat vooruitgang binnen de ene pijler zeer waarschijnlijk van invloed zal zijn op sommige of alle andere pijlers. Deze samenhang en integraliteit is ook juist een kenmerk van een Smart City. De definitie die aan Smart City wordt gegeven is het verbeteren van de stad door het gebruik van data, informatie en IT. Met als doel bij te dragen aan (een efficiëntere) service richting de burger, monitoring en het optimaliseren van de bestaande infrastructuur, het bevorderen van de samenwerking tussen verschillende economische actoren en om innovatieve businessmodellen te stimuleren. Een stad zal eerst een gemeenschappelijke visie op zichzelf als slimme stad hebben ontwikkeld vóórdat ze met concrete initiatieven of projecten gaat beginnen. Deze visie dient gebaseerd te zijn op het DNA van de stad.

Landelijke ontwikkelingen

In samenwerking met gemeenten en partners werkt de VNG momenteel aan Principes voor de digitale samenleving als gemeenschappelijk kader voor Smart City en innovatie. Een eerste set Principes richt zich op de digitalisering van de openbare ruimte. De Principes zijn geen eindpunt, maar juist het startpunt voor het gesprek over de verdere ontwikkelingen op dit onderwerp. Om gemeenten daarin te ondersteunen is de VNG voornemens de werkgroep de komende jaren te continueren als (virtueel) advies- en kennisplatform van gemeenten op ethiek en digitalisering. Dit gebeurt volgens de uitgangspunten van Samen Organiseren, met als streven instrumenten op te leveren die volgens de GGU-methodiek als standaard vastgesteld kunnen worden. Ter illustratie worden in figuur 2 een aantal initiatieven weergegeven die de G5 gezamenlijk oppakken. In groen is aangegeven welke voorbeelden ook al binnen de gemeente Maastricht worden toegepast. Voor de geel gearceerde voorbeelden geldt dat deze in voorbereiding zijn.

Eindhoven (Smart Mobility): - Smart City App: app waarin de laatste informatie in en over de stad overzichtelijk wordt getoond. - Smart City StarterKit: digitale gereedschapskist voor gemeenten om deze op weg te helpen bij de ontwikkeling van Smart City-toepassingen. - Open Data Principles en IoT Charter: beleidsinstrumenten om de transitie naar een smart society in goede banen te leiden en valkuilen te omzeilen. - FIWARE-software: handvat om uitgaanscentrum veiliger te maken.	Utrecht (Healthy Urban Living): - Smart Grid Project (Lombok): zongestuurde laadpalen. - Free Wifi in het stadscentrum. - P-route Fiets: vertelt je in welke fietsenstallingen nog plek is. - Inbraakvoorspeller. - Meldkamer sociale media. - Slimme straatverlichting met sensoren. - Scannerauto's: schrijven parkeerboetes uit. - Afvalcontainers met chip die leest hoeveel afval de container binnengaat en wanneer deze te vol dreigt te raken.	Den Haag (Safety & Security): - Maatschappelijke vraagstukken Smart proberen op te pakken: veiligheid, eenzaamheid, bereikbaarheid, werkgelegenheid, schuldhelpverlening (dataverwerking) - Slimme lantaarnpalen: thermometer, microfoons, beveiligingscamera's, bewegingssensoren, oplaadpunt elektrische auto's. - Digitalisering verkeersstromen: door informatie op te halen van digitale auto's, verkeerslichten en sensoren in de weg om verkeersstromen effectief te roteren in de stad. - Sensortechnologie in vuilniscontainers: weten wanneer ze vol zijn en zo tijdig kunnen legen.
Rotterdam (Sustainability): - Sensoren binnen Rotterdamse Havenbedrijf: reguleren verkeer op de waterwegen. - Pilot slimme autonome watertaxi: vervoeren van passagiers over de Maas waarbij de taxi de snelste en veiligste route bepaalt. - Slimme fietspad-ideeën: energie opwekken van wind voorbijfietsende fietsers (of zonnepanelen), fietspaden	Amsterdam (Circulaire Economie): - Smartphoneapp om straatverlichting aan te kunnen passen, zodra je voorbij bent dimmen de lichten weer (momenteel alleen op fietspad Atlas Park). Zo wordt zuinig omgegaan met energie en heeft de fietser toch het veiligheidsgevoel van verlichting. - Steora bench: een bankje waar je je telefoon op kunt laden met groene stroom en internetverbinding hebt.	

DATUM
19 december 2019

- van gerecycled plastic, slimme verlichting, groene golven bij stoplichten, bij oversteekplaatsen auto's attenderen op naderende fietser. - De Rotterdamse Regenradar: neerslag meten en daarmee voorspellen hoeveel er nog zal vallen. Dit zou bijvoorbeeld kunnen worden ingezet voor burgers zodat zij in kunnen schatten of ze een paraplu moeten meenemen of wanneer ze boodschappen kunnen gaan doen.	- Holland ConTech: een netwerkkapp voor constructie en infrastructuur sectoren. - Place to Plug: een platform om bestuurders van elektrische voertuigen in contact te brengen met mensen bij wie ze hun voertuig kunnen opladen. - WaterSense: een systeem voor waterirrigatie van bijvoorbeeld openbare parken. - Soluxio: solar light post, inclusief hotspot. Door ingebouwde gps weet de lantarenpaal waar deze is en past verlichting automatisch aan tijd, seizoen en weersomstandigheden aan.
---	---

Figuur 2: Smart City initiatieven G5 (niet uitputtend)

Interne inventarisatie

Uit de interne inventarisatie blijkt dat de gemeente Maastricht verspreid over de hele organisatie al projecten uitvoert of oplossingen heeft die onder de vlag van Smart City kunnen worden geschaard. Communicatie hierover gebeurt echter niet uitbundig. Daarnaast wordt geconstateerd dat medewerkers vaak niet of onvoldoende weten waar collega's mee bezig zijn. Opgaven zijn dus zeer versnipperd, maar wel aanwezig. Zo ook de benodigde visies hieromtrent. In de huidige situatie is er ook geen solide (infrastructurele) basis van waaruit Smart City gerelateerde projecten kunnen worden opgepakt. Onderstaande opsomming is niet uitputtend en statisch en zal continu worden aangevuld.

Wat doen we al	Waar broeden we op/planning
Bestuur	
App voor nieuwe medewerkers (on boarding app)	Datagedreven sturing
Electrische deelauto's voor dienstreizen	Anders inkopen/voorwaarden stellen (datagericht)
Nieuw concept website(s) gemeente	Inzet data die beschikbaar is via Internet of Things (IoT)
Onderhoud bladblazers via bluetooth	Samen organiseren (landelijk collectief): common ground
Tachografen op afvalinzameling- voertuigen	Datagedreven sturing voor interventies en inkoop bij zorgaanbieders
Track and trace systeem in dienstvoertuigen	Scanauto controle parkeren (invoeren per 2021)
Inzet van Zorgned	Digitaal werken en archiveren
Cameratoezicht binnenstad	
Camerasystemen (verkeer en voetgangerstunnels)	
Inleverrobot bibliotheek	
App voor alle medewerkers die bewoners achter de voordeur bezoeken (t.b.v. datagericht en integraal werken)	
Drenkelingendetectiesysteem	

Wat doen we al	Waar broeden we op/planning
Mobiliteit	

DATUM
19 december 2019

Slimme verkeerslichten om de doorstroming verder te verbeteren en het comfort voor specifieke doelgroepen (o.a. fietsers) te vergroten.	Mobility as a Service (samen met Maastricht Bereikbaar en de provincie is een pilot met MaaS opgestart. Deze pilot wordt uitgerold in 2020).
Verkeersregelinstallatie (VRI)	
Verkeerstelsensoren	
Smart parking (parkeerautomaten, parkeertelling)	
Bezoeker tellers	

Wat doen we al	Waar broeden we op/planning
Milieu	
Slimme openbare verlichting via LED	
Chips op afvalbakken/pers	
Weegbrug op milieupark	
Wegtemperatuur gladheidsmelder	
Vochtsensoren voor bomenbeheer	
Waterkwaliteit systeem	

Wat doen we al	Waar broeden we op/planning
Economie	
Apps voor schuldhulpverlening	Nieuwe apps voor schuldhulpverlening/pilot om vaste kosten te detecteren
Datagedreven sturing op het gebied van ondermijning met vastgoed	Algoritmes ontwikkelen t.b.v. verdachte vastgoedtransacties
De website www.Maastrichtdoet.nl is bedoeld om (potentiële) vrijwilligers met vrijwilligers te matchen.	
Serious urban game: 'No credit, game over', een spel om te voorkomen dat jongeren later in de schulden terecht komen.	
Wat doen we al	Waar broeden we op/planning
Wonen/mensen	
Pilot Smarticipate. Een platform dat de participatie en betrokkenheid van burgers bij de inrichting van de omgeving ondersteunt.	Inzichtelijk maken van loop- en verkeerstromen in/rondom de binnenstad van Maastricht.
HELDER: Digitale communicatie thuiszorgorganisaties-huisarts.	App voor bezoekers van de binnenstad met b.v. actuele info rondom evenementen, veiligheid, mogelijkheid tot doen van actuele aanbiedingen.
Digitaal aanvragen van voorzieningen (SZMH) en bijhouden van de mutaties door de cliënt zelf	Technologische mogelijkheden voor hergebruik en beleving van cultureel erfgoed (bv. door animaties, reconstructies, virtual reality, augmented reality en smartphone applicaties).
De app van romeins Maastricht en Flexinext uitgebreid met verhalen	
Maastricht Meldapp	

DATUM
19 december 2019

Digitale dienstverlening (digitale aanvraag van producten en diensten)	
Ontzorgen van aanvragers paspoort vanuit buitenland	
Adreskwaliteit onderzoek	
Platform en website Thuis in Maastricht	
Wifi op het Vrijthof en elders in de stad	